

KomBo

Kommunikationsstöd i boende
och daglig verksamhet

www.akktiv.se

Gunilla Thunberg

- Logoped vid Dart specialistenhet för kommunikationsstöd och digital delaktighet, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
- FilDr språkvetenskap och Docent i logopedi
- Adjungerad lektor Göteborgs Universitet
- Förälder till Alfred, 30 år med autism och IF
- Projektledare KomBo

Vilka är vi? Samarbetsparter i KomBo

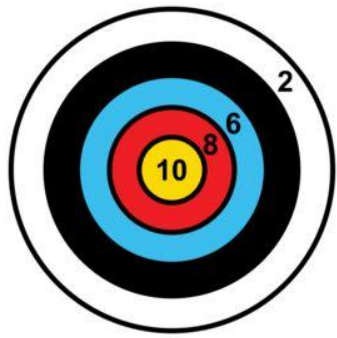
- Dart kommunikationscenter vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset
 - Förbundet Autism
 - Riksförbundet för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning
- OCH
- Vuxenhabiliteringen vid Habilitering&Hälsa i Västragötalandsregionen
 - Hammarlyck Rehab AB – privat utförare i Linköping: kommun och NyTida AB
 - 4 kommuner: Skellefteå, Eslöv, Skärholmen och Kungälv
 - Assistansanordnare: JAG assistans
 - Maria Krafft Helgesson Mariposa AB – privat (digital) utbildare AKK

Bakgrund KomBo

- Skiftande och överlag alltför låg kunskapsnivå i LSS kring kommunikativ funktionsnedsättning (t ex autism, IF) och kommunikationsstöd/AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation).
- Hög personalomsättning, många som har svårt med svenska
- Detta leder till att en redan utsatt grupp: barn, unga och vuxna inom LSS-verksamheterna, inte får sina kommunikativa rättigheter enligt Funktionsrättkonventionen tillgodosedda
- Leder till fysisk och psykisk ohälsa och utmanande beteende – ÖKADE problem
- Kommunikationsstöd och AKK är det bästa sättet att förebygga och minska utmanande beteende (socialstyrelsen, 2015)

Syfte KomBo

- Syftet med projektet är att säkerställa att personer med autism och intellektuell funktionsnedsättning (IF) som har insats enligt LSS, får sina kommunikativa rättigheter tillgodosedda.
- Boende, Daglig verksamhet, Vuxenhabilitering, Assistans. Tyngdpunkt vuxna, men också "barn/ungdomsspår": t ex korttidsboenden och barnboende.
- Ta fram kommunikationsstödjande resurser och höja grundkunskapen om kommunikationsstrategier och AKK hos de personer som är närmast dessa personer: nämligen stödpersoner i form av personal och närstående.
- Fokus på utmanande beteende - kommunikationsstöd

Implementering Vi är med – och andra viktiga projekt t ex Bildsamt

- Treårigt avslutat arvsfondsprojekt
- Inriktning flerfunktionsnedsättning – kommunikation & delaktighet
- Flera i KomBo var med
- **Mycket fint metodpaket på NKAs hemsida-bra saker vid ”enklare” nedsättningar också: <https://anoriga.se/viarmedpaketet>**
- Hur använda/tillvarata i KomBo?

Så här jobbar vi – hållbar modell utifrån evidens

1		De redan mest kompetenta i kommunen/verksamheten utbildas till KomBo-vägledare 4 dagars utbildning som ges av Dart (i framtiden fler) och får tillgång till allt undervisningsmaterial för att ge KomBo utbildning
2		Grupper av personal i boende eller DV går KomBo utbildningen – Inom assistans och habilitering blir det nätverken kring brukare/pat Kick-off 3 tim+ 6 tillfällen x ca 2 tim+uppföljning. Närvarande chef Mycket övning använda kommunikationsstöd-pekprat-talande hjälpmedel-tecken. Mellanuppgifter med filmning och diskussioner.
3		Ny personal – frånvarande personal – alla – vem som helst Fria digitala resurser www.akktiv.se Undervisningsklipp, filmexempel, foton, korta infotexter, kommunikationsmaterial t ex teckenfilmer, samtalskartor, exempel talande hjälpmedel

Innehållet?

- Bygger på evidens kring kommunikationsinsatser:
 - Responsiv kommunikation – vår kommunikation som partner – förväntansfull väntan
 - Miljömodifierande strategier i vardagen– rigga för mer kommunikation!
 - Mångsidigt stöd-AKK
- Kunskap/evidens om hur vuxna bäst lär sig/förändrar beteende
- Kunskap/evidens implementering
- AKK – huvudfokus på bilder/KomBo-kartor, men också tecken och talande hjälpmedel: knappar och appar + andra viktiga metoder, främst från Vi är med-projektet, Samtalsmatta, Kommunikationspass
- Allt detta finns redan i AKKtiv som KomBo kommer att ingå i 😊

AKKtivs webb-sida idag

- Beskriver de olika insatserna kort
- Hänvisar till länkar för forskning och litteratur
- Tillgängliggör AKK-material t ex samtalskort för en rad olika vardagssituationer
- Ger info om aktuella vägledarutbildningar
- Undervisningsklipp

Genom KomBo ska de digitala resurserna växa – och ändras!

www.akktiv.se

Välkommen

KomBo – 7 teman

- 75% för kursintyg
- Tillfälle 3 + 6 obligatoriskt
- Ta igen-material
- Chef måste vara med 1, 7,8
- Första gången alla tillfällen

	1. Tema: Kommunikation Kommunikation och kommunikativa funktioner Kommunikativt tillgänglig miljö och rättigheter
	2. Tema: Kommunikationsutveckling Kommunikationsutveckling — en trappstegsmodell Övning i att se på vilket steg i trappan en person befinner sig
	3. Tema: Kommunikationspartner Strategier för att locka fram kommunikationen — ugglor och räva Att vara kommunikationspartner till någon i affekt
	4. Tema: Alternativ och Kompletterande Kommunikation Vad är Alternativ och Kompletterande Kommunikation och för vem? Hur AKK bli en naturlig del av arbetet
	5. Tema: Kommunikation i motiverande aktivitet Motiverande aktiviteter för att locka till kommunikation Kommunikationspartnernas roll — lekfullhet
	6. Tema: AKK-verkstad Ordförråd — vilka ord behövs och till vad? Skapa eget material. Ta gärna med egen dator eller surfplatta.
	7. Tema: Hur får vi det att fungera i vardagen Den viktiga reflektionen Hur vi sätter mål för kommunikation och delaktighet
	8. Uppföljning Repetition Uppföljning av hur kommunikationen har förändrats—generellt och individuellt

Vägledarutbildningen 1+2+1

För professioner/personer som redan har grundkompetens inom kommunikation och AKK. De duktigaste på AKK i verksamheten!

- Dag 1 **Digitalt** AKKtiv-konceptet – grundläggande teori (som förberetts med litteratur och filmer)
- Dag 2-3 **på plats** på Dart – vägledarrollen i fokus – olika pedagogiska övningar samt AKK – utifrån KomBo-utbildningens struktur
- Dag 4 **Digitalt** redovisning av hemuppgifter: Filminspelning samt Planering av kommande utbildning i verksamheten

Lösenord till vägledarsida på akktiv.se där allt material läggs ut

Nätverksträffar, FB-sida finns som fortsatt stöd

Vägledarutbildning på Dart – på-plats-dagar

- Kunskapen om kommunikationsstöd - kommunikativa strategier och AKK
- Blivande vägledare får erfarenhet av vad vi önskar från deltagarna i KomBo

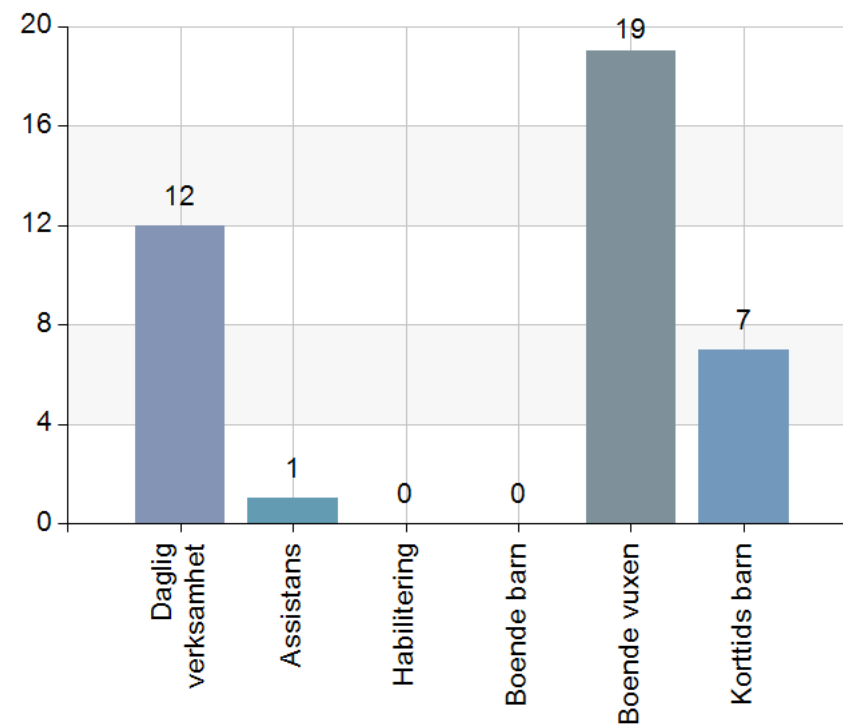

Hur har det gått då? Utvärderingsenkät

VERKSAMHET	Antal	%
Daglig verksamhet	12	30,8
Assistans	1	2,6
Habilitering	0	0
Boende barn	0	0
Boende vuxen	19	48,7
Korttids barn	7	17,9
Total	39	100

Svarsfrekvens

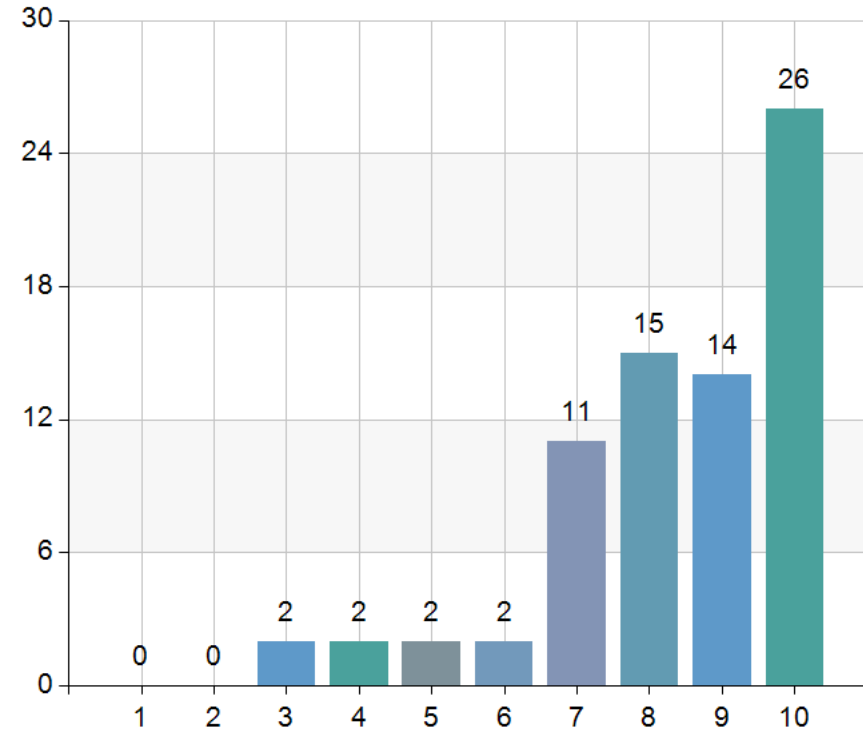
100% (39/39)

Fråga	Medelvärde	Median
1. Jag fick tillräckligt med information om KomBo innan jag startade. 	3,62	4
2 KomBo har känts meningsfullt för mig	4,52	5
3. Jag har fått tillräckligt med utrymme att fråga och diskutera med andra under kursen.	4,55	5
4. Jag har fått tillräckligt med utrymme för egen reflektion under kursen.	4,48	5
5. Jag har uppskattat övningarna vi gjort under utbildningen.	4,44	5
6. Mellanuppgifterna har varit lärorika.	4,16	5
7. Jag har hunnit med mellanuppgifterna. 	3,51	4
8. Jag fick kunskap och teori om kommunikation som hjälper mig i min yrkesroll.	4,45	5
9. Jag fick tips/strategier för att vara en stöttande kommunikationspartner som jag kan använda.	4,43	5
10. Jag vet vilka situationer som lockar till kommunikation och kan vid behov skapa sådana situationer.	4,34	4
11. Jag använder fler olika kommunikationssätt/AKK idag än innan KomBo-utbildningen.	4,19	4
12. Jag använder oftare AKK/kommunikationsstöd idag än innan KomBo-utbildningen.	4,28	4
13. Utbildningsmaterialet (sammanfattningar, bildstöd/samtalskartor mm) är/har varit ett bra stöd för mig.	4,38	5
14. Omfattningen av KomBo var lagom.	4,27	4
15. Jag kommer att vilja använda det jag lärt mig. 	4,74	5
18. Som helhet skulle jag vilja ge KomBo följande poäng mellan 1 och 10, där 1 är lägst och 10 är högst:	8,36	9

18. Som helhet skulle jag vilja ge KomBo följande poäng mellan 1 och 10, där 1 är lägst och 10 är högst:

Namn	Antal	%
1	0	0
2	0	0
3	2	2,7
4	2	2,7
5	2	2,7
6	2	2,7
7	11	14,9
8	15	20,3
9	14	18,9
10	26	35,1

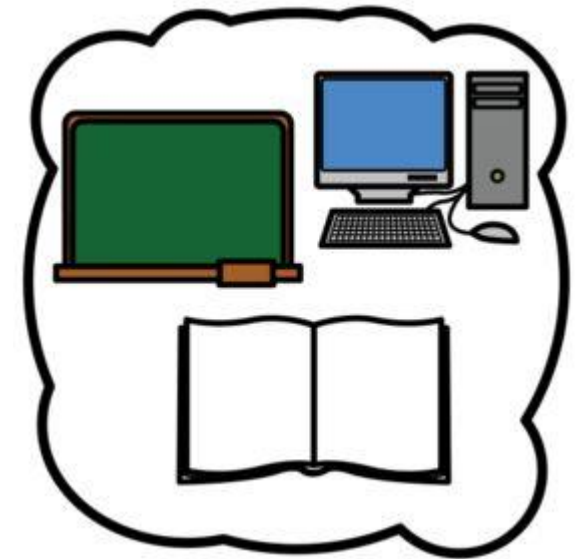
Statistik

Medelvärde	8,36
Median	9

Magisterarbete Elisabeth Wagersten

”Man tänker AKK mycket mer efter utbildningen” –
intervjuer med LSS-personal som fått utbildning om kommunikationsstöd

- Intervjustudie 8 deltagare, fyra kommuner
- 3 parintervjuer + 2 individuella
- Fokus på kommunikationsförändring
- Tematisk analys
- Önskemål utvärdera före-efter År 3.
Enkät och AKK under ett arbetspass

Resultat: 3 teman med vardera två subteman

Tema 1 Närvaro av AKK i verksamheten

- Användning av AKK

”Det har ju kommit upp mycket bilder på skåp och allting, vad som är därinne i skåpen /.../ det har ändrats en hel del, det används mycket utav bilder och så nu”

- Förändrat synsätt på kommunikation och AKK

- *”Vi har lärt oss mycket nytt tycker ju jag /.../ just hur man kan använda sakerna [AKK-redskap]. Kommunikation, hör man det så tror man ju ofta bara att det är tal, men det är ju så mycket mer”*

Tema 2 Stärka professionens yrkesutövning

- Att stärkas i sin yrkesroll.
 - *”Det har stärkt oss för vi har sett väldigt mycket på det som vi gjort genom åren att dels får man också en bekräftelse på att vi faktiskt inte har tänkt fel, men vi har inte satt ord på det på det sättet”*
 - *”Det är ju som sagt väldigt bra att se sig själv /.../ hur man kommunicerar, eh ... ja, det här att lyssna, att vänta in, för när vi presenterade det här att vi skulle göra det här [gå KomBo-utbildningen] för våra brukare, då var det en person som sa: ”Ja, för ni behöver lyssna, vänta in oss mer” /.../ att man tar tiden, man väntar in, man lyssnar och man låter personen själv tänka efter, så det har jag känt, tänkt efter lite mer själv för egen del”*
- Arbeta tillsammans mot gemensamma mål
 - *”Det gäller ju att ta tillvara på varandras kompetenser /.../ just olikheter är viktiga, för det är det man diskuterar fram tills man får förhoppningsvis saker och ting att bli ännu bättre /.../ det är alltid nyttigt att stanna upp och höra någon annans vinkel /.../ så tänker man till ”Vi provar detta istället”, det är ju så man utvecklas”*

Tema 3 Ökad delaktighet för brukarna

- Möjlighet för brukarna att utvecklas
 - *”Det är ju otroligt givande att se när polletten faller ner, när man plötsligt kan förklara sammanhang eller någonting med AKK”*
- Stöd för samspel mellan brukare och personal
 - *”Det var tips om att man kunde göra lek /.../ vid ett tillfälle hade jag genomförandeplan, då gjorde jag det som ett spel /.../ då blev det lite som att hon bestämde mötet /.../ och så tackade hon, det har hon aldrig gjort förut; ”Tack för ett bra genomförandeplansmöte” /.../ på så sätt blev det ju något positivt, man kan göra saker lite roligare och lite lekfullare och meningsfullt”*

Kvar att göra i projektet – år 3

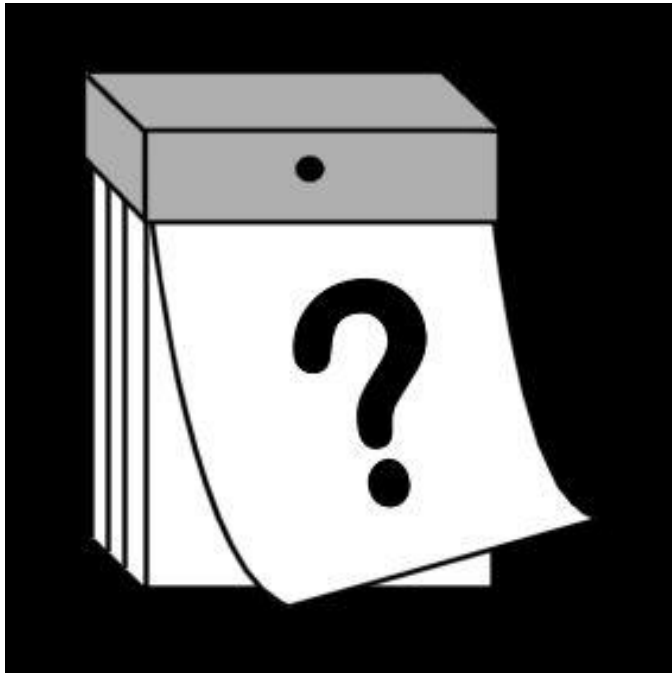
- Finslipning på KomBo-paketet och vägledarutbildningen – provas nu i höst av en grupp nya vägledare i kommunerna och habiliteringen
- Utveckla och prova 2-dagars-påbyggnadsutbildning KomiMål – en mer individuell intervention som komplement till gruppinsatsen som är mer universell-verksamhetsinriktad. Gemensam problemlösning och måluppfyllelseskala används.
- Ta fram digitala resurser - Kommunikationspartnerskolan: miniföreläsningar och längre pass, filmer – animerade och från verksamheter, verktygslåda eller väska för AKK, färdigt AKK-material. Som också kan användas som ”ta-igen-material”
- TURNÉ! Vi berättar mer om projektet vid seminarier i Stockholm, Umeå och Malmö – sannolikt april maj – FUB & Autism medarrangörer

KomBo

När kan andra utanför projektet utbilda vägledare och börja med KomBo?

- Första pilot nu i höst – nästa utbildning i januari – fler utbildningar hösten 24 – även i Linköping
- Stort intresse!
- Anmäl ditt intresse här

Stödassistent om KomBo

KomBo

Chef om KomBo

Pekpratsexempel från Kungälv

KomBo

Tack för att ni lyssnat!

KomBo